

(इंग्रजी टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

श्रीमती विश्वलक्ष्मी सेसिधरन आणि इतर

विरुद्ध

शाखा व्यवस्थापक , सिंडिकेट बँक, बेल्जियम

१३ फेब्रुवारी , १९९७

[न्यायमूर्ती -के. रामास्वामी, एस. सगीर अहमद आणि जी. बी.

पटनायक]

उपभोक्ता संरक्षण अधिनियम , १९८६.

सेवेतील कमतरता-नुकसानभरपाईसाठी दावा - उपभोक्त्याने बँकेकडून कर्ज घेतले- बँकेने कर्जाच्या रकमेचा काही भाग जारी केला नाही - उपभोक्ता बँकेच्या विरोधात दावा याचिका दाखल करतो - बँकेला लिहिलेल्या पत्रात उपभोक्त्याने बाजारपेठेतील मंदीमुळे हप्त्यांची परतफेड करण्यात अपयशी ठरल्याची कबुली दिली आहे- अधिनिर्णित , हे मान्य करणे उपभोक्त्याच्या नंतरच्या टप्प्यावर विनंती करण्याच्या मार्गात अडथळा आहे की सेवेतील कमतरतेमुळे त्यांना नुकसान झाले आहे-न्यायाधिकरणाचे आदेश आणि राष्ट्रीय आयोगाने दावा फेटाळून लावलेला आदेश हस्तक्षेपाची हमी देत नाही- बँकेने केवळ खटला दाखल केल्याने तक्रारीतील गुणवत्तेचा अभ्यास करण्यासाठी न्यायाधिकरणावर रोध येत नाही.

दिवाणी अपील न्यायाधिकार क्षेत्र: विशेष अनुमती याचिका (सी)
क्रमांक ४०७७/१९९७.

राष्ट्रीय ग्राहक तक्रार निवारण आयोग, नवी दिल्ली , यांच्या पहिल्या
अपीलातील (एफ. ए.) क्रमांक १७७/१९९३, दिनांक ०६. १०. ९५ च्या
न्यायनिर्णय आणि आदेशावरून.

याचिकाकर्त्याची बाजू प्रेम मल्होत्रा यांनी मांडली

न्यायालयाने खालील आदेश दिला :

राष्ट्रीय ग्राहक तक्रार निवारण आयोग, नवी दिल्ली यांनी दिलेल्या
आदेशावरून ही विशेष अनुमती याचिका उद्भवते. याचिकाकर्त्यांनी
उत्तरवादी -बँकेकडून दोन वेळा कर्ज घेतले होते, पहिले रु. १,५०,००० /-
आणि दुसरे रु. ३,००,०००/- असे दिसते की , बँकेने रु. १.४७ लाखची रक्कम
वितरित केली आहे आणि उर्वरित रक्कम याचिकाकर्त्यांना देण्यात आली
नाही. जिल्हा मंचासमोर दाखल केलेल्या या तक्रारीत त्यांनी असे म्हटले होते
की, सेवेतील कमतरतेमुळे, म्हणजे करारांतर्गत करार केलेली एकूण रक्कम
वितरित करण्यात अयशस्वी झाल्यामुळे, याचिकाकर्ते व्यवसाय चालू ठेवू
शकले नाहीत आणि कामगार शुल्क भरण्याची जबाबदारी पार पाडू शकले
नाहीत आणि त्यामुळे ज्या उत्पादनांसाठी ऑर्डर देण्यात आल्या होत्या त्यांचे

उत्पादन करू शकले नाहीत. बाजारात मंदी असल्याने ते परतफेडीची संविदा विसर्जित करू शकले नाहीत. त्यानुसार त्यांनी रु. ९,५०,०००. नुकसानभरपाईची तक्रार दाखल केली. खालील न्यायाधिकरणांनी हे प्रकरण फेटाळले आणि राष्ट्रीय आयोगाने तीन कारणांवरून तक्रार फेटाळल्याची पुष्टी केली. प्रथम, याचिकाकर्त्याने परतफेडीच्या कराराच्या अटींचे पालन केले नव्हते. त्यामुळे त्यांनी संविदेचे उल्लंघन केले. त्यामुळे ते सेवेच्या कमतरतेबद्दल तक्रार करू शकत नाहीत. आणखी एक कारण दिले गेले की न्यायाधिकरण त्या प्रश्नात जाऊ शकत नाही या आधारावर वसुलीसाठी बँकेने दावा दाखल केला होता. तिसरे म्हणजे, असे नमूद करण्यात आले होते की, "याचिकाकर्त्यांनी बँकेला उद्देशून लिहिलेल्या पत्रात त्यांनी मान्य केले होते की हप्ते भरण्यात अयशस्वी होणे हे तयार उत्पादनांच्या बाजारपेठेतील मंदीमुळे होते आणि त्यामुळे ते कर्जाची परतफेड करू शकले नाहीत.

पहिल्या दोन कारणांवरून खालील न्यायालयांनी नोंदवलेल्या निष्कर्षांमध्ये फारसे बळ नसल्याचे आम्हाला आढळून आले असले तरी, शेवटचा आधार स्वीकृतीला पात्र आहे. संविदेच्या अनुषंगाने जर बँकेने रक्कम वितरित केली नाही आणि परिणामी त्याच्या खात्यातील देयकात काही चूक झाली असेल, तर ती दाव्यातील याचिकाकर्त्यांसाठी खुली बाजू असू शकते आणि उपभोक्ता संरक्षण अधिनियमांतर्गत निवारण मागण्यासाठी सेवेतील

कमतरतेची तक्रार करण्याचा अधिकार देखील सादर करते. त्या आधारावर, दिलासा नाकारला जाऊ शकला नाही आणि या प्रश्नावर विचार करणे आवश्यक होते. दुसरे म्हणजे, केवळ रक्कम वसूल करण्यासाठी खटला दाखल करणे हा आयोगावर त्या प्रश्नात जाण्यास पूर्णपणे अडथळा असू शकत नाही कारण दिवाणी न्यायालयासमोरचा मुद्दा सेवेतील कमतरता नाही, जोपर्यंत तो खटल्यात बचाव म्हणून विशेषतः उपस्थित केला जात नाही. तथापि, आम्हाला वाटते की हप्ते भरण्यात चूक झालेल्यांपैकी ही एक चूक आहे. अशा परिस्थितीत, केवळ बँकेने खटला दाखल केल्याने न्यायाधिकरणाला तक्रारीच्या गुणवत्तेचा अभ्यास करण्यास अडथळा येत नाही. प्रत्येक खटल्यात खटल्यातील तथ्यांची तपासणी करणे आवश्यक आहे. दुसरीकडे, न्यायाधिकरणाने तिसऱ्या मुद्द्यावर दिलेल्या तर्कात आम्हाला बळ मिळते. याचिकाकर्त्यांचे प्रकरण असे आहे की ते वस्तूंचे उत्पादन करू शकले नाहीत आणि त्यांना हप्त्यांमध्ये कर्जाची परतफेड करण्यासाठी चिन्हांकित केले आहे. सेवेतील कमतरतेमुळे असे झाले असे नाही. दुसरीकडे, हे मान्य केले जाते की बाजारपेठेतील मंदीमुळे ते माल विकू शकले नाहीत, तयार उत्पादनाची किंमत जाणून घेऊ शकले नाहीत आणि बँकेला कर्ज परत करू शकले नाहीत. सेवेतील कमतरतेमुळे त्यांना तोटा सहन करावा लागला, अशी विनंती नंतरच्या टप्प्यावर करण्याच्या त्यांच्या मार्गात हे समावेशन

अडथळा ठरते. अशा परिस्थितीत, आम्ही हस्तक्षेप करावा असे कोणतेही कारण आम्हाला आढळत नाही.

विशेष अनुमती याचिका फेटाळली जाते.

आर. पी.(R .P .)

याचिका फेटाळण्यात आली.

अस्वीकरण

"या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहिल आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरिता वापर करता येणार नाही. तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल."
